

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת דברים – חזון תשע"ב

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל (א' – א')

אפשר לפרש עפ"י הגמרא (ב"ב קס"ה) אמר רבי יהודה אמר רב, רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע, בלשון הרע סלקא דעתך אלא באבק לשון הרע, וזהו הפירוש אלה ר"ת אבק לשון הרע, אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל, אפילו לגדולי הדור הנקראים בשם ישראל, שגם הם צריכים להזהר ולהשמר הרחק כמטוחי קשת שלא ילכדו ח"ו בעון זה.

(מאמר מרדכי)

במדבר בערבה מול סוף (א' – א')

אמרו חז"ל (ברכות י"ז ע"א) לעולם יהא דבורו של אדם בנחת עם הבריות ואפילו עם נכרי בשוק. וזה רמז כאן בפסוק, "במדבר" רומז על הדיבור, יהיה אצלך "בערבה" בערבות ומתיקות ונחת, "מול סוף" אפילו נגד פחות שבפחותים, מי שהא סוף לכל המדרגות, גם אליו צריך שיהיה דיבורו של אדם בנחת.

(נועם מגדים)

הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר (א' – ה')

וברש"י "באר את התורה", בשבעים לשון פירשה להם. יש להבין לשם מה היה צריך משה רבינו לבאר את התורה בשבעים לשון, וי"ל שמשה רבינו התכוון במעשה זה, שאף אם יהיה אי פעם יהודי שיהיה שקוע בכל התאוות הרעות של שבעים האומות, גם אז, על ידי לימוד התורה הקדושה יוכל לשוב ולהתעלות ולהגיע למדרגות נשגבות, כיון שהמאור שבתורה יחזירנו למוטב.

(חידושי הרי"ם זיע"א)

לא אוכל לבדי שאת אתכם, ה' אלוהיכם הרבה אתכם וגו' (דברים א' - ט' י')

יש לפרש שמשה רבינו אמר לבני ישראל "לא אוכל לבדי שאת אתכם", לא יכולתי לבדי לעשות כל מה שעשיתי ולהגיע לדרגה כזו, אם לא "ה' אלוהיכם הרבה אתכם", וככל שיש יותר מקבלים, מקבל המנהיג עצמו יותר כח, ובזכות זה היה בי כח להשפיע עליכם.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ה' אלוהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרוב (דברים א' - י')

וקשה, הלא מספר בני ישראל היה ידוע, איך ניתן לומר שהיו ככוכבי השמים, ועוד, הגמרא (יומא כ"ב ע"ב) אומרת, שכאשר ישראל עושים רצונו של מקום מתקיים בהם הכתוב (הושע ב' - א') "אשר לא ימד ולא יספר מרוב", ואיך ניתן להבין את זאת, אם סופרים אותם כשאינם עושים רצונו של מקום חלילה, ואז יש להם מספר קצוב ומדוד, וכעבור רגע הם שבים בתשובה, כולם יתרבו ברגע אחד עד שאי אפשר יהיה למנותם? וי"ל שיש מנין בכמות ויש מנין באיכות, יש אדם ששקול באיכותו פי כמה וכמה, כמו שאמרו על משה רבינו שהיה שקול כנגד שישים ריבוא, ועל אבישי בן צרויה שהיה שקול כרובה של סנהדרין וכדו'. לפיכך, כאשר עשו רצונו של מקום, היו כל אחד ואחד שקול פי כמה וכמה, וממילא היו שישים ריבוא שקולים ככוכבי השמים שלא יספר מרוב.

(החיד"א זיע"א)

איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם (א' – ב')

כוחו של הצדיק שמנהיג את ישראל נובע מזכותו של הכלל, כשעם המונהג שומע בקול מנהיגו והולך בדרך ה', אזי יכול המנהיג לפעול עבורם גדולות ונצורות, אולם כאשר העם חוטא ח"ו, פוגע הדבר בכוחו של המנהיג ויכולתו מוגבלות, וזה מה שטען משה רבינו אל בני ישראל, "איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם", אם אתם עסוקים ומלאים במשא ומריבה, איך אוכל לשאת אתכם לבדי, ואין בכוחי להנהיגכם.

(תולדות יעקב יוסף)

לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלקים הוא (א' – ז')

אחרי הסתלקותו מן העולם של הבעש"ט הקדוש זיע"א מצא המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א קמצוץ של טבק על המטפחת של רבו הבעש"ט, ומרוב פחד התעלף, כל כך היה ירא מרבו הקדוש. לעומת זאת בחיי הבעש"ט ישב פעם המגיד בדין תורה, אחד מקרובי הבעש"ט תבע את רעהו, ובשעת הברור חלף הבעש"ט ליד חדר בית הדין, היה בכך משום נתינת מקום לחשש צל צילה של הטיית הדיין לטובת אותו קרוב של הבעש"ט, לא היסס המגיד אף לרגע וקרא: אנו גוזרים בכח בית דין, כל מי שאינו צריך להיות עכשיו בחדר יקום ויצא. למרות שהיתה לו יראת כבוד גדולה מהבעש"ט ומורא רבו שרויה עליו, היה פחדו ומורא מהשמים גדול עוד יותר.

לא תכירו פנים במשפט (א' – ז')

מסופר, פעם אחת התייצבו בבית דינו של ה"אור החיים" הקדוש זיע"א במרוקו שניים מגדולי המדינה, אחרי שהציגו שני הצדדים את טענותיהם בפני בית הדין, ישבו הדיינים לעיין בדינם, ובתוך כך יצא אחד מבעלי הדין הנכבדים וכעבור זמן קצר חזר ועמו מלך מרוקו בכבודו ובעצמו. הורה ה"אור החיים" הק' לדיינים שיתעלמו כליל מנוכחותו של המלך וינהגו כאילו אין מכירים אותו כלל. לאחר זמן קצר, הודיעו הדיינים את פסק דינם ומיד נעמדו וחלקו כראוי כבוד למלך. פנה המלך לאור החיים ואמר: מגיע לכם להיענש בכל חומר הדין, שהרי אם ידעתם שאני המלך למה לא חלקתם לי את הכבוד הראוי מיד בבואי, ואם לא ידעתם שאני המלך, כיצד הכרתם אותי עכשיו? נענה ה"אור החיים" הקדוש ואמר: אמנם הכרנו מיד בהכנסתך שאתה המלך, אולם כך אנו מצווים בגזירת מלך מלכי המלכים הקב"ה שהורה לנו "לא תכירו פנים במשפט", ועתה מיד שסיימנו לדון, הכרנו את המלך וחלקנו כבוד כראוי.

פניני השבת

רב לכם שבת בהר הזה (דברים א' - ו')

אפשר לרמז בפסוק כך, "ה' אלקינו דבר אלינו", ומה דיבר? "בחרב" אפילו כשבית המקדש נחרב בעוונותינו הרבים, ואין לנו העליה לרגל והקרבת הקרבנות, אף על פי כן "רב לכם שבת" היינו שבת, יש לכם את יום השבת שהוא קבועה וקיימה גם בזמן הזה.

(תפארת שלמה)